Αφαντη η Ειρήνη

Της Κ. ΡΑΠΑΝΑΚΗ

Με φόντο τους Δίδυμους Πύργους και τους θεούς απόντες, στον Ολυμπο ο Τρυγαίος βρήκε τον Πόλεμο. Λέτε να βρήκε και τον Μπους;

Η φετινή παραγωγή του ΚΘΒΕ με την «Ειρήνη» του Αριστοφάνη σε μετάφραση Κ.Χ Μύρη και σκηνοθεσία Γ. Ιορδανίδη σύμφωνα με τα όσα είπαν οι συντελεστές της παράστασης στη συνέντευξη Τύπου στο Φεστιβάλ Αθηνών επρόκειτο να παιχτεί και στην Αμερική αλλά το σχέδιο εγκαταλείφθηκε εξ αιτίας της διαπίστωσης ότι το οικονομικό κόστος ήταν μεγάλο για τη μεταφορά του πολυμελούς θιάσου, σκηνικών κ.λπ. στην Αμερική.

Η αρχική προοπτική της μεταφοράς της παράστασης στην Αμερική είναι εμφανές ότι επηρέασε και τη σκηνοθετική οπτική, καθώς και το εικαστικό - ενδυματολογικό μέρος του έργου με σκηνοθετική συναίνεση και ευθύνη. Στην Επίδαυρο, η ορχήστρα γύρω - γύρω στην περιφερειά της ήταν γεμάτη από επίπεδα, μικρά άλογα με αναβάτες. Πάνω στην ορχήστρα και στο βάθος υπηρχε ένα πατάρι με τρεις ξύλινους, γυρτούς πύργους (σκηνικά Γιώργος Σουγλίδης). Μία εικόνα η οποία σαφώς θύμιζε τους Δίδυμους Πύργους της Νέας Υόρκης.

Λίγο αργότερα τα κοστούμια του Σκοτσέζου Κένι Μακ Λέλαν συμπλήρωσαν ένα τοπίο που με παρέπεμψε σε ταινία του Χόλιγουντ. Μάγειροι με λευκά καπέλα, παπιγιόν και πολύχρωμες ποδιές, ο Τρυγαίος με «πλεκτρισμένο» ορθωμένο μαλλί με τιράντες και ομπρέλα. Κάτι που θύμιζε Αϊνστάιν ή «τρελό επιστήμονα» όπως αυτούς που βλέπουμε σε ταινίες επιστημονικής φαντασίας. Ενα πλεκτρονικό, πράσινο σκαθάρι με κεραίες που κλείδωνε με συναγερμό, ο προσωποποιημένος πόλεμος, σαφώς πλεκτρονικός και αυτός με σιδεριές, λοφία και πολλά χέρια. Ενας διαστημικός, ασημένιος Ερμής. Εν ολίγοις εικαστικά και ενδυματολογικά, με εξαίρεση το Χορό, η παράσταση παρέπεμψε σε αμερικάνικη ταινία πλεκτρονικής εποχής.

Βέβαια σοβαρό πλήγμα για την παγκόσμια ειρήνη το τρομοκρατικό κτύπημα στους Δίδυμους Πύργους, διότι χάθηκαν αθώες, ανθρώπινες ζωές. Ούτε και στις αντιφατικές απόψεις των πολιτικών αναλυτών για το συγκεκριμένο ζήτημα θ' αναφερθεί η στήλη διότι αυτό ανήκει σε άλλη δικαιοδοσία. Πλην όμως βλέποντας την πλεκτρονική εικόνα Τρυγαίος - σκαθάρι ν' ανεβαίνει στον Ολυμπο, ο συνειρμός ήλθε αυτόματα: Λες να 'φυγαν οι θεοί και να κάθεται ο Μπους εκεί; Αλίμονό μας. Διότι δεν μιλάς για ειρήνη στη χώρα απ' όπου ξεκινούν οι πόλεμοι επιτείνοντας το θανατηφόρο πλήγμα των Δίδυμων Πύργων ως απώλεια της ειρήνης ξεχνώντας ότι ο «θεός» της μιας και μοναδικής υπερδύναμης έριχνε βόμβες σε άμαχο πληθυσμό στη Γιουγκοσλαβία και μ' ένα «συγνώμη, κάναμε λάθος» ένιβε τα χέρια του ως Πόντιος Πιλάτος. Η ξεχάσαμε το πρόσφατο Ιράκ; Δηλαδή δεν παρουσιάζεις την ειρήνη με φόντο τους Δίδυμους Πύργους σαν να θέλεις να πεις: «Κοίτα τι σας κάνανε οι τρομοκράτες» ξεχνώντας τι έκανε ο καλός θεός πρόεδρος στους υπόλοιπους λαούς, ξεσπκώνοντας την παγκόσμια κατακραυγή.

Βέβαια υπάρχει και η άλλη εκδοχή. Η σκηνοθετική ματιά να είδε με ειρωνική και παραβολική διάθεση την επικρατούσα, κακώς κείμενη, αμερικανική πολεμική ηγεμονία και να προσπάθησε να οατιρίσει την όλη κατάσταση με αυτόν τον ευφάνταστο τρόπο. Εύχομαι να ισχύει αυτή η δεύτερη ερμηνευτική εκδοχή. Εσείς διαλέγετε και παίρνετε.

Για την ιστορία δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η «Ειρήνη» του Αριστοφάνη διαδάχτηκε το 421 π.Χ. λίγο πριν υπογραφεί επίσημα την ίδια χρονιά η «Νικίειος Ειρήνη» με προδιαγραφές να κρατήσει 50 χρόνια και να σταματήσει ο Πελοποννησιακός Πόλεμος ο οποίος είχε ήδη διανύσει το δέκατο έτος της διάρκειάς του. Πολλά είχε υποφέρει ο κοσμάκης εκείνον το καιρό εκτός από τις αιματοχυσίες και τους σκοτωμούς στις μάχες. Αλλοι τόσοι πέθαναν από το λοιμό που έπεσε στην Αθήνα το 430 π.Χ.

Ο Χορός ήταν το στού της παράστασης. Ζωτικός, εύθυμος, δραστήριος. Η χορογραφία του Ι. Σιδέρη ανέδειξε την ουσιώδη σημασία του Χορού στη δράση. Ο Θύμιος Καρακατσάνης (Τρυγαίος) με την εμπειρία του, το ταλέντο του και την επιδεξιότητά του παρέσυρε τους θεατές σε ξεσπάσματα γέλιου, με πολλούς αυτοσχεδιασμούς αλλά και αρκετά χάσματα μνήμης στη ροή του κειμένου. Ο έξοχος κωμικός Γ. Γαλίτης υποδύθηκε τον Ερμή προσδίδοντάς του την απαραίτητη ποντιρά και πανουργία. Πάρα πολύ καλοί οι: Κ. Χαλκιάς και Τ. Παπαματθαίου, ντυμένοι ως Αμερικανοί Σεφ, να ταΐζουν με χιούμορ και ευγλωττία το κοπροφάγο σκαθάρι. Πειστικός, στο πλαίσιο της σκηνοθετικής εικόνας, ως Πόλεμος, ο Δ. Καμπερίδης.

Η γη ματώνει, ανθρώπινες ζωές χάνονται για οικονομικά συμφέροντα. Η ειρήνη ψάχνει σπίτι αλλά η Αμερική έχει τυφώνες.